

Algis Mickūnas ir gimnazistai apie drąsą būti atsakingiems

Kotryna KRAPTAVIČIŪTĖ

Lapkričio 16 dieną, kai kalendorius kaip tik žymėjo Pasaulinę filosofijos dieną, Pasvalio Petro Vileišio gimnazijoje įvyko pirmoji Lietuvoje tarptautinė mokinių filosofijos konferencija. Iš už Atlanto į tėvynę atvyko Banionių vienkiemyje gimęs ir šiandien visame pasaulyje žinomas filosofijos profesorius Algis Mickūnas (Ohajo universitetas, JAV).

Prieš tai lapkričio 14 dieną A. Mickūnui buvo suteiktas Vilniaus Gedimino technikos universiteto Garbės daktaro vardas už svarbų indėlį į tarpdalykinius tyrimus, apimančius fenomenologiją, estetiką, taip pat už komunikacijos, lyginamosios civilizacijos ir politikos studijas bei tvarų bendradarbiavimą. Visgi vienas svarbiausių kraštiečio nuopelnų – nepavargstantis atvirumas kitam žmogui, paprastumas ir linksmas būdas, gebėjimas nuoširdžiai džiaugtis – Algiui prakalbus, klausai išsižiojęs.

Į gimnaziją drauge atvyko ir jo mokinys bei knygų bendraautoris dr. Žilvinas Svirigis (Vilniaus universitetas). Renginį organizavo jau beveik dvejus metus Pasvalio bibliotekoje veikiantis A. Mickūno vardo filosofijos centras. Buvo ir staigmenų – A. Mickūną į Pasvalį palydėjo ir jo mokinys Martynas Švėgzda von Bekker – pasaulinio garso smuikininkas bei pedagogas, instrumentu magiškai nukėlęs visus kažkur į gamtą ir pri-

Iš Kriklinių kilęs mąstytojas Algis Mickūnas su gimnazistais šįsyk svarstė apie baimę ir drąsą.

siminimus. Konferencijos dalyvius, linkėdamas drąsos ir ryžto veikti, pasveikino Švietimo ir sporto skyriaus vedėjas Gvidas Vilys (ir pats – folkloristas, etnomuzikologas), nuotoliniu būdu – kinų mąstymo tradicijos tyrinėtojas dr. Julius Vaitkevičius (Nankino universitetas, Kinija). Svečiai mokinius drąsino – yra daugybė mąstymo formų, ne tik žodžiai. Viena jų – ir muzika.

Mokiniai iš Pasvalio, Pumpėnų, Molėtų ir Lavoriškių (Vilniaus rajonas) gimnazijų, Panevėžio, Mikalojaus Konstantino Čiurlionio menų mokyklos (Vilnius), Jungtinių Amerikos Valstijų ir Kinijos mokyklų, konsultuojami mokytojų, rašė darbus šių metų konferencijos tema – baimė ir drąsa. Daugelis jų ir pristatė savo apmąstymus prieš auditoriją. Svečiai su džiaugsmu stebėjosi – darbai nuoširdūs, originalūs, kruopštūs. Užsimezgas pokalbiui, keliskart nuskambėjo motyvas: apie svarbius klausimus svarstyti kartu ir ieškoti – ką kitas gali pasakyti tikriau, giliau, taikliau nei aš pats – jau yra pati

tikriausia filosofija.

A. Mickūnas pripažino, jog pats baimę ir drąsą intensyviausiai pajuto Korėjos karo fronte (šie prisiminimai vaizdžiai aprašyti jo knygoje „Atsiminimų punktyrai“, 2022) – kai bet kurią akimirką gali nebebūti, aplinkui triukšmas, sprogimai, „įsiutusi“ įtampa. Drąsiausia, nepaisant to, – gelbėti draugus, „užmiršti“ save. Visi kiti poreikiai pasirodo perteklingi. Tiesa tai, jog tam suprasti karo nereikia. Kas, jei kiekvieną dieną gyventume prisimindami, jog nebūtis – čia pat?

Dalijamės A. Mickūno laišku „Jei pasišventė jaunystė, kas pasaulyje gali išdrįsti išmėginti jos jėgas?“ jaunajai kartai:

Jūsų drąsa yra pasaulio ateitis ir pareiga sukurti bei atkurti, kas yra žmogiška, kas yra pasaulio grožis, nesugadintas visa griauančios pažangos šiukšlyno. Juk visa aplinka, visi žydingys laukai ir ūkanose paslėgtas girios yra mūsų visų ir visų kitų gyvybių alsavimas – gyvybių, be kurių ir mes negalime išgyventi.

Jūsų drąsa pasakyti mūsų kartoms, kur mes suklydome apleisdami ir nekreipdami dėmesio į jūsų ateitį, pamiršome tikrą filosofinę atsakomybę apie mūsų tikrus namus, mūsų motiną žemyną ir spindulingą padangę, šildančią mūsų jausmus ir meną. Mes užmiršome vyturėlio giesmę ir vakarinį lakštingalos čiulbėjimą, pratęstus mūsų dainose ir dūdelių garsuose. Tik jūsų drąsa gali visa tai grąžinti ir išsaugoti, kaip Prometėjas, nebijant, atimti galią iš aukščiausių autoritetų, tapti atsakomingsais už mūsų pasaulio ateitį ir pataisyti mūsų kartų neatsakomingsą klaidą. Kartą po kartos nenorėjo suprasti pasaulio, bet jį pakeisti, tik gaila, kad atsirado tiek daug priešingų keitėjų ir nesutarimų tarp jų, kad per plauką patys keitėjai būtų save sunaikinę. Norėdami save padaryti pasaulio valdovais, jie prarado žmogiškumą. Taip pat svarbu suprasti, kad tik laisvas – teisingas, garbingas ir kilnus žmogus yra atsakomingas. Toks žmogus yra filosofas ir jūs, kalbėdami apie jūsų ir pasaulio ateitį teisingai, drąsiai, jau esate įveltę į galingiausių žmogišką filosofinę tradiciją, kurioje drąsa visuomet pergalėjo baimę pasakyti tiesą. Ir man, keliaujant po pasaulį, vis girdėjosi viena tiesa: „Už jūrų marių, už upių vandenėlių, kur šlama ošia girios ir gieda vieversiai“, atvėrusi visuotiną ir daugelyje vietų prarastą pasaulio skambesį ir grožį. Dėkojame, kad jūs drįstate kalbėti apie drąsą ir baimę, nes supratęs jų esmę jūs suprantate jūsų gyvenimo kliūtis ir jų pergalę. Mano giminės spindinti ateitis sklinda per jūsų ryžtingus veidus.

Aidos GARASTAITĖS nuotr.

Saulė Gaigalaitė.

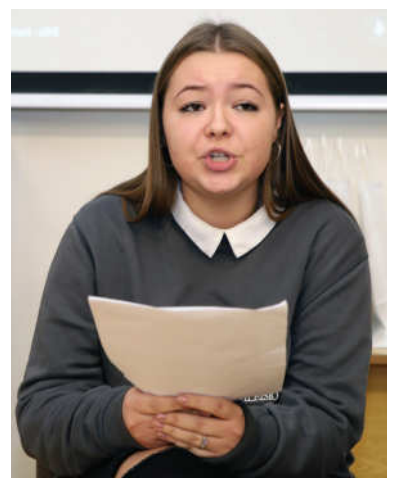
Urtė Baltrušionaitė.

Urtė Čivilytė.

Matas Venclovas.

Justė Ostrauskaitė.

Iš kairės: smuikininkas ir pedagogas Martynas Švėgzda von Bekker, Profesoriaus Algio Mickūno filosofijos centro koordinatore K. Kraptaivičiūtė, filosofas dr. Žilvinas Svirigis, A. Mickūnas.

Pasvalio gimnazijai filosofija pamažu tampa vis artimesnė.